

כו' ומי' רומזים על מדרגה הגבוה שבשרש' כמו מצות ציצ"י שענינה למעלה בעולמות עליונים ונתלכשה מצותה בשמונה חוטין של צמר וה' קשרים כו' ולכן המצות לא תצטרך להם עבודת האדם לתקנם ולכוון אל אמתם כי מצות א"צ כוונה לפי שהן בעצמם מתוקנים ונשתלשלו ממעלה למטה כו' והעושה המצוה המשכת אלהות שגורם אינה מצד עבודתו רק מחמת המצות עצמן כו'. משא"כ בתורה ותפלה שהיא עבודת הלב תלויה דוקא בכוונת האדם כו' ועיקר הכוונה הצריכה בעשיי' המצות הוא שיתבונן בתחילה איך שהוא מאד רחוק מה' ע"י טרדתו כל היום בהכלי חפצי העוה"ז וגשמיות חומריו ועוונותיו מסך מבדיל לבלתי התקרב אל ה' אפי' מעט ויתבונן בזה היטב הדק וישבור לבו בהתבוננ' זה ויכנע לבבו מפני שמ"מ חפץ הוא להתקרב אל ה' בתורתו כו' ויכוון במצוה שנזדמנה לידו בעשותו אותה. שהוא כמו באר מ"ח שנובע מתחת הקרקע מנהר א' שאע"פ שהנהר אינו נק' מ"ח אבל המים היוצאים ממנו ונוקב והולך עובי עפר הקרקע נק' מים חיים מפני שמתברר ומתלבן ע"י דחקם לצאת בעפר החומרי וכן ממש עשיית המצוות כשהי' לו בתחלה בתפלתו ועבודתו בחי' נהר יוצא מעדן הנ"ל רק שנכסה ונעלם בתוכו ע"י גשמיות תשוקת גופו כל היום. וכשעושה המצוה שנובעת מנהר הנ"ל פ"י מפני שזוכר שכבר קבל ע"ע מ"ש בכל לבו ולכך עושה מצותיו ליכנס בעול מלכותו אע"פ שעכשיו אין לו בחי' נהר הנ"ל סומך לבו על שכבר גמר בלבו לעבוד ה' באמת זהו כמו באר מ"ח מפני שמאד ערב לו זאת המעט בעבודת ה' מפני שהתבונן שמאד מאד רחוק הוא מה'. ועושה המצוה הוא ע"ד הנ"ל שמאד מתוק וערב לו לעשות המצוה כו' כמו הכאר כשחופרין בקרקע ומוצאים מים הם מ"ח מפני שעברו עובי העפר כן עשיית המצות עשייתו אותה נובעת מנהר הנ"ל כו'. וזהו שהיה האריז"ל שמח מאד בעשיית המצות ולכך זכה לרה"ק ולא שמח בעבודתו כו' כי המצות בפני עצמם קדושתם כו' כנ"ל ועשיותה בא מהתבוננות שפלות התקרבותו אל ה' שזו היא מדת ענוה באמת שנאמר על מרע"ה כי עיקר השפלו' בפני כל אדם שאמרו אי' להיות' כ"א עד"ז שרואה בחבירו שהוא יותר קרוב לה' כו' וזהו נפש שבעה תבוס נופת שאפילו הדבש מר לו אבל נפש רעבה כל מר מתוק פ"י באר מ"ח הנ"ל ע"י חפירותו בעפר גופו כשיוצא מעט מים מתוקים ערבים לו מאד מפני שגופו רעבה בעבודת ה' זהו באר חפרוה שרים:

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה חשוב בעיניו כ"כ. גם באמת אינו מוכן איך היה עשו בעיני יצחק. כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי' מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו' ופעם אמר הכתוב הקל קול יעקב והיינו לפי שאמ' כי הקרה ה' אלהיך כו' וידע שעשו אין ש"ש שגור בפיו. אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבו' דיצחק שהוא בחי' מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישא דעשו בעטפוי דיצחק. ולהבין ענין רישא הנה יש י"א סממני הקטרת הצרי והצפורן כו' והם כנגד יוד' כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המח' את זלע"ז כמו שיש בקדושה י"ס כך יש ממש בקליפה הארה מ"ס דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא י"א ובקליפה הוא י"א סממני הקטורת. והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחיים שהם בטלים מחמת שמשגיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית' משא"כ הקליפות הם מגביהים א"ע כנשר כו' בחוצפה והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד

הכולל תרין אחסנתו דא"א כו' שממשיך ב"פ קדמאין שהם בחי' חב"ד שבחוג' דא"א. ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות ש"י עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש תורת אמת כו'. ובכ"ז יובן מארז"ל דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא כי פ"י א"ת מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מל' ממכ"ע וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע. והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס דא"א הכלולים מעשר דהיינו שיהי' ההמשכה גם מג"ר דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהעין מורה על ז"ת. והלמ"ד על ג"ר. (ובזה יובן משארז"ל שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות). אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה לע"ל. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתייה. ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה. ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'. והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנועע רגלו כו'. ואע"פ שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש וד"ל:

ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו'. באר חפרוה שרים וגו'. דהנה איתא בגמ' ע"פ והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא שממנו נפרדו לארבעה ראשים דהיינו ג' יצאו ממנו והרביעי הוא בעצמו ואמרו כל הנהרות למטה מפרת וכל מעיינות שבעולם נובעים מסולמא דפרת פ"י מתחת לקרקע נוקב והולך עד שבחפירה מועטת ימצא באר מים חיים. ולכאורה תמוה מפני מה יקרא באר מים חיים כיון שעיקר נביעתו הוא מנהר פרת. והענין דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' ג"ן סדרי דאורייתא פ"י כידוע שבתחלה צריך לקבל עומ"ש בשלימות דהיינו להאמין באמונה שלימה באחדות ה' שהוא המהווה כל העולמות וכולא קמיה כלא חשבי וכולא חד כו' וכאשר יתבונן האדם בק"ש וישים ללבו היטיב ענין האחדות ויקבל עליו באמת עול מל' כי יעקב חבל נחלתו חפצם לדבקה בו בכל לבכם ומאמינים באחד וחפצים בו אבל אין מקום שישרה בו בחי' אחד לאחר שקבל עליו. ואין לו מקום אלא בתורה שהיינו שמיד אחר קבלת מ"ש ילמוד בעיון מחשבתו ושכלו ודבורו בתורה שבע"פ וקודם למודו יתבונן באחדות ה' כו' ועי"ז יגרום לו העסק בתורה בכל עומק מחשבתו ולבבו וכו' וזהו נק' ונהר יוצא מעדן פ"י מעדן מעם הקב"ה שנק' עדן ונהר הוא לשון המשכה פ"י כאשר יומשך אלהות מלמעל' למטה בקבל' מ"ש המשכה זאת משקה את הגן היא התורה שהיא ד' אמות של הלכה במקום קדשי קדשים אורייתא היכלא דמלכא שבה שורה אחדות ה' כו' כאשר יתקיים בו בחי' נהר יוצא מעדן בתפלתו ושעור למודו מיד אחר התפלה אבל אח"כ צריך לעסוק בכל מחשבתו כו' בעניני עולם השפל ושוכח כל התבוננותו בקבלת מ"ש מפני גשמיות גופו על מעוט דעת שלו ויתרחק מאד מבחינה שהיה לו דעת בתפלתו ועבודתו בתורה כו' לכך נתן לנו מצות לעשותם כל היום כי ענין המצות מעשיות הם הגבה למעלה מעלה בפנימיותם ושרשם אך שנתלכשו בכמה לבושים בהשתלשלות העולמות

אבל להמשכ' מ"ד של מקיף צ"ל העלאת מ"ן ג"כ בבחי' מקיף. והנה ריח הוא העלאת מ"ן שהוא בחי' אור חוזר. והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח. רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ"ן הוא בירורים מניצוצות שנפלו בשבה"כ. ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע"י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה. והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהיה בתחלה בבחי' הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע"י הריח הוא חוזר ומקיץ. דהיינו ע"י השינה היה השכל בעלם. ואח"כ כשניער משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי והכל נעשה ע"י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה. וזהו ענין נח"ר לפני שאמרת ונעשה רצוני. והנה עשו לא היה בו בחי' גילוי פנימי כי הפנימי שלו נבלע כנ"ל רק שהוא בחי' המקיף ולבונה. וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי' המקיפים שיהיה מזה ריח הוא העלאת מ"ן להמשיך המקיף מטל השמים: **כריח** שדה אשר ברכו ה'. הנה השדה הוא בחי' מל' דאצ"י שיש בה ג"כ בחי' העלאת מ"ן ויש בזה ב' בחי' הא' היא העלאת מ"ן בטבעה ומאליה וממילא כמ"ש למען יומרך כבוד ולא ידם. קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך כו' והוא העלאת מ"ן לפנימי' דהיינו לעורר המשכת הקו. ויש העלאת מ"ן שצריך סיוע מלמעלה שאין כח בה להעלות מ"ן מעצמה. והוא בחי' מקיף שהוא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו (שהקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו) והנה העלאת מ"ן של בחי' פנימי' הוא בחי' בארה של מרים שהוא מעיין הנובע מאליו משא"כ העלאת מ"ן של המקיף כתיב באר חפרוה שרים. ויכרו שם עבדי יצחק באר. עבדי יצחק הן המשכות מבחי' יצחק שהוא עיקר האבות מבחי' בוצינא דקדרוניתא מקור הגבורות כמ"ש כי אתה אבינו. ולכן כתיב ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים שבחי' המקיף נמשך גם אליהם מלמעלה שאינו נבלע כמו בחי' פנימי' שלהם כנ"ל. וזהו אשר ברכו הוי"ה שהוא ע"י סיוע מלמעלה כנ"ל:

והנה כ"ו הוא הבנת הפסוק לפי דעתו של יצחק שהבין שעשו היה לפניו. אך באמת היה זה יעקב. ואיך יבואר בחי' זו על יעקב: **הנה** איתא במדרש וירח את ריח בגדיו. בוגדיו בחי' בעלי תשובה שהוא בחי' מקיף דמשכין ליה בחילא יתיר. שבזוהר אמר ע"פ ואברהם זקן בא בימים כו'. זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו'. פי' למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת שאין לו בחי' כלי להכיל. וכמעשה דר"א בן דורדייא. משא"כ באברהם כתיב בא בימים. בחי' כלי ולבוש כו'. והעלאת מ"ן כזה שהוא בחי' מקיף הוא מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו. כי אני הוי"ה לא שניתתי כתיב רק הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו כו'. ונק' בחי' בע"ת אף מי שאין עבירות בידו. רק צועק על הפירוד כו'. והוא בחי' ריח שהיא העלאת מ"ן לבחי' מקיף להמשיך בחי' מקיף דלעילא מטל השמים כו': **אך** להבין כ"ז והלא יעקב הוא בחי' קדושה ובלא"ה נמשכים בו כל האורות עליונים א"א ואו"א כנ"ל. אך הברכה היא בתוס' ורבויה המשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלו' שאינו לפי ערך ההשתלשלו' כדי להיות רוב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות שנתלבשו בלבושים גשמיים זרעים בחסד כו' וכן כל התורה ספורי מעשיות כו' וכן נביאים שופטים מעשה דשמשון ופלאגש בנבעה וכן כל מעשה המלכים וספורי מעשיות שבגמ' דרבנ"ח ודומיהן הכל מרומו בהן סודות התורה, ועד"ז ג"כ מעשה המצות שע"י סוכה ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת מ"ד של פנימי' די בהעלאת מ"ן בבחי' פנימי'

גלות ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים ואדרבה מגביהים א"ע כנשר כו' והחיות שנמשך להם הוא נבלע בתוכם. אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם הנה זהו ענין לבונה שבי"א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם. ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימית נבלע כנ"ל לפיכך הם מתגאים ומגביהים א"ע בחוצפה כנ"ל. ובחי' לבונה הוא המחבר י"ס דקדושה להאיר לע"ס דמסאבותא והוא רישא דעשו דהיינו בחי' המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה ולכן מצד בחינת המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימיות אין ש"ש שגור בפיו:

והנה נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו והוא מפני הנצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה"כ וימלך וימת כו' וגם מחמת חטא עה"ד כמ"ש בס' הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות כס' שהוא בסוד גלות כמארז"ל לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי' וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר"מ ואונקלוס ושמע"י ואבטליון ועובדיה ומהם ה' ציד בפיו והי' רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע"י יעקב כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע"י יעקב שהוא בחי' ז"א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצי' ביומין דחול בחי' עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ"ל. אך יצחק רצה שיהי' זה שלא ע"י ז"א רק שיהי' התגלות האורות העליונים בעשו עצמו והוא ענין תוס' ורבויה האור כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שיע"ז יקלוט וילקט כל הניצוצו' הנשפעים שמה. וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז"א בחי' שמים. ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנקרא ארץ ורצה להמשיך בחי' הטל והשמן דלעילא שע"י יהי' העלאת הניצוצים כמו שאנו רואים עד"מ כשהשמש זורח על הארץ כחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ וכן כנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע"י הארה עליונה הבאה בתוס' ורבויה מלמעלה שואב ולוקט כל הניצוצין שנפלו למטה. אך הארה זו צריך להיות בתוס' ורבויה דייקא בחי' ברכה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות שלפי סדר ההשתלשלות לא הי' עשו כדאי לו. וזהו ואברככה לפני ה'. לפני הוי' דוקא והרצון שהי' ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו מלמעלה למטה ע"י בחי' לבונה שהוא בחי' המקיף ע"כ רצה להמשיך בו בחי' גילוי המקיף בתוס' ורבויה אור. אך מ"מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי' זו כ"א ע"י יעקב שלפי שאם הי' החיות נמשך אל עשו יבלע ח"ו כמקדם או שלא יהיה מבחי' עשו כלום אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא א"א כ"א ע"י יעקב ז"א דקדושה שע"י יתברר מעשו ויכלל בקדושה ולכן הסכים יצחק ג"כ לברכת יעקב אח"כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו' משמני מקצת שמני (וליעקב א' ומשמני בתוס' וא"ו) דהיינו מתמצית הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהיה מושכך בחי' פנימי' ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג"כ אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי' מקיף בלבד (משא"כ ביעקב ויתן לך) ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי' בטל אל בחי' יעקב שע"י יהי' עליי' דוקא כנ"ל: **ועתה** יבואר הכתוב ראה ריח בני כו'. כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי' מקיף ולבונה כנ"ל וכל המשכה הוא ע"י העלאת מ"ן כנודע. והנה להמשכת מ"ד של פנימי' די בהעלאת מ"ן בבחי' פנימי'

ש"ה נמשך, נדפס: "להם... בס", צע"ק. - הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א. [בנון 1099:]

ש"ה אלא, נדפס: "להוסיף עליהם גרים", ובדפוס ראשון ליתא חיבת "גרים".

ש"ה תוס', נדפס: הרי, בנון 1099: כדי.

אלא במזלא תליא מילתא כי ענין בזכותא הוא לפ"ע ההשתלשלות שכך ראוי לו משא"כ במזלא הוא למעלה מפ"ע אף שאינו ראוי כו' והיה צריך לזה לתקן חטא עה"ד שהיה ג"כ במרמה ופתוי של נחש שע"י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפוך אל הפוך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהיה נמשך גם לגשמיות. משא"כ אלו לא קבל יעקב הברכות היה נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהוא למעלה וכדה על שכמה כו':

וסדר השתלשלות בעשי' החיות מצומצם מאד ובכדי שיאיר אור רב מאא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו הוא ע"י יצחק דייקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות חכם כו' ומשם נמשך תוס' אור וגילוי גם בעשי' הגשמ'. וזהו ויתן לך האלקים גם בכחי' צמצום וקאי ויתן על בחי' הוי"ה האמור למעלה כפי אשר ברכו ה' ואף גם זאת בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה שא"א להתלבש בכחי' הדעת וכענין שאמרו לאו בזכותא תליא מילתא

פרשת ויצא

צבאות וכמארז"ל אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורכו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו. עכ"ז מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' כלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי"ה שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל. והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'. ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרבה ועשה מהן אבן אחת שהוא אות הוי"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבים בהם. כמ"כ למעלה יש בחי' חב"ד וז"ת רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ולא מכל מדות אלין ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית. וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' וחייה וגרמוהי חד כו'. ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבים חב"ד ומדות שהם ע"ס עליונות. ובחי' אות הוי"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין ובטול בתכלית. ואות הה"א שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לבוש לבחי' בינה וכו'. וכמ"כ שאר האותיות שבהם מתלבים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות הוי"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה. ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' לבחי' ו' להיות התלבושות בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת הוי"ד ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'. וזהו ויצוק שמן על ראשה פ"י שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש. להיות גלוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה. וכמארז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פ"י מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'. אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' אז וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו'. ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן ועי"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

וְזָהָן ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים. שכל זה יהיה ע"י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשותיו כו' ואח"כ ויצק עליה שמן כו' כנ"ל כי הנה אבי

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים כו'. וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי"ה שכשהוי' יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו'. גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי' הוא לשון זכר. ולהבין את כל הנ"ל צריך להקדים ולבאר מ"ש לעיל מניה ויפגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו' וישם אותה מצבה כו' וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ"ש ויקח מאבני המקום וגו'. ויעקב עשה מהן אבן אחת כו'. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. פ"י יעקב הוא בחי' וי"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים. וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחייה וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה. וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ. וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'. אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'. ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיהו וגרמוהי חד כו'. ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו' להיות כמו שאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמ"כ מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבוש' השכל וגם כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הדי' יסודות דצח"מ כמו כן האותיות לגבי השכל המלובש בהם הם בחי' דומם בתכלי' שאינם מערך השכל כלל. נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמ"כ הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'. וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פ"י שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו. הנה עכ"ז מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'. ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה וכמ"ש קדוש ה'